

Аспірантка **МАЙЯ СОВА**
Хмельницький національний університет, Україна
E-mail: maiiasova8@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-9643-879X

БІЛІНГВАЛЬНА ОСВІТА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ КИТАЮ

АНОТАЦІЯ

У статті висвітлено окремі аспекти розвитку та реалізації білінгвальної освіти в Китаї. Зосереджено увагу на внутрішніх та зовнішніх чинниках, що зумовили потребу у запровадженні білінгвальної освіти в Китаї. З'ясовано вплив англійської мови на формування та розвиток мовної політики Китаю, а також залежність стану економіки країни, розвитку людських ресурсів від якості білінгвальної освіти. Встановлено, що у процесі активного залучення Китаю до глобальної економіки і міжнародного співробітництва англійська мова набула великого значення в білінгвальній освіті країни. Узагальнено погляди китайських науковців на трактування поняття «білінгвальна освіта», що дало змогу розглядати її як процес навчання двома мовами та використовувати дві мови як засобів навчання для частини або всієї освітньої програми; використання іншої мови як засобу навчання для мовних меншин; навчання з домінуванням рідної мови та обмеженим знанням іноземної мови тощо. За результатами експериментальних досліджень, проведених науковцями Китаю, підтверджено доцільність запровадження білінгвальної освіти в початковій та базовій школі у великих містах та розвинених регіонах країни. Розглянуто особливості запровадження іммерсійних освітніх програм у вищих навчальних закладах Китаю. Окреслено суперечливі питання та проблеми, які мають місце в білінгвальній освіті, зокрема недостатня кількість викладачів-білінгвів, низька мотивація здобувачів освіти до вивчення другої мови; недостатні педагогічні умови для запровадження двомовного навчання; відсутність автентичного навчально-методичного забезпечення та інші. Окрему увагу приділено заходам, які запроваджено китайськими навчальними закладами для підвищення рівня білінгвальної освіти, зокрема реалізація адаптованої моделі білінгвальної освіти у вищих навчальних закладах Китаю.

Ключові слова: білінгвальна освіта, англійська мова, мовна політика, Китай, людський капітал, освітні програми, вища освіта, етнічні меншини.

BILINGUAL EDUCATION AS A STRATEGIC DIRECTION IN THE DEVELOPMENT OF HUMAN RESOURCES IN CHINA

ABSTRACT

The article highlights some aspects of the development and implementation of bilingual education in China. Special attention is paid to the internal and external factors that have led to the need to introduce bilingual education in China. The influence of English on the formation and development of China's language policy, as well as the dependence of the country's economy and human resource development on the quality of

bilingual education are determined. It is stressed that in the process of China's active participation in the global economy and international cooperation, English has become very important in the country's bilingual education. The article summarizes the studies of Chinese scholars on the interpretation of the concept of "bilingual education". They made it possible to consider it as a process of learning two languages and using these two languages as a means of learning a part or the complete educational program; using another language as a means of learning for language minorities; learning with the dominance of the native language and limited knowledge of a foreign language, etc. Based on the results of experimental studies conducted by Chinese scholars, the expediency of introducing bilingual education in primary and basic schools in large cities and developed regions of the country is confirmed. The features of the introduction of immersion educational programs in Chinese higher education institutions are considered. Controversial issues and problems that exist in bilingual education, in particular, the insufficient number of bilingual teachers, low motivation of students to learn a second language, insufficient pedagogical conditions for the introduction of bilingual education, lack of authentic teaching and learning materials, and others are considered. Particular attention is paid to the measures taken by Chinese educational institutions to improve the level of bilingual education, in particular, the implementation of an adapted model of bilingual education in Chinese higher education institutions.

Keywords: *bilingual education, the English language, language policy, China, human resources, educational programs, higher education, ethnic minorities.*

ВСТУП

Глобалізаційні та інтеграційні процеси, які відбуваються у світі, передбачають зближення різних народів, посилення їх економічної, політичної, культурної та мовної взаємодії і, таким чином, створюють необхідність у вивченні мов міжнародного спілкування, якою впевнено стала англійська мова. Англійська, як друга мова для більшості людей світу, домінує у міжнародному обміні знаннями в бізнесі та комерції, освіті, науці та технологіях, міжнародних відносинах та дипломатії, спорті тощо. Англійська мова є основною мовою глобальної економіки. Водночас, будь-яка нація прагне зберегти свою самобутність, культуру та мову, що гарантовано низкою міжнародних угод та декларацій кожній людині, в тому числі і право на здобуття освіти рідною мовою. Це приводить до щорічного збільшення білінгвів – людей, які володіють двома і більше мовами. Відповідно зростає і потреба у білінгвальній освіті.

Розвиток білінгвальної освіти Китаю спирається на давні історичні традиції та філософію освіти, багатонаціональність населення, унікальну мовну культуру. Останнім часом спостерігається науковий інтерес до питань розвитку білінгвальної освіти Китаю, насамперед, з боку самих китайців, які в силу поліетнічного складу свого населення, а також значної діалектної різноманітності, значну увагу приділяють збалансованій мовній політиці та забезпечення якості мовної освіти. Нині все більше китайців володіють не тільки путунхуа і місцевим діалектом китайської мови або мовою однієї з національних меншин, а й іноземною мовою (переважно англійською).

У процесі дослідження окресленої проблеми виникає низка питань, які потребують більш детального вивчення, зокрема: вплив англійської мови на формування та розвиток мовної політики Китаю; залежність розвитку та стану

економіки країни від рівня та якості білінгвальної освіти / підготовки політиків, роботодавців, викладачів університетів та студентів; стан викладання англійської мови у вищих навчальних закладах Китаю; особливості білінгвізму (ставлення однієї культури до іншої як до вторинної, що обмежує простір для білінгвальної освіти) тощо.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження – дослідити проблему білінгвальної освіти та її вплив на розвиток людських ресурсів у Китаї.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На підставі аналізу літературних джерел з'ясовано, що найбільш цілісно проблеми білінгвізму та розвитку білінгвальної освіти в Китаї вивчали такі науковці: Х. Гао (X. Gao), В. Рен (W. Ren), А. Фенг (A. Feng) (політичні, концептуальні та практичні засади білінгвальної освіти); О. Агірдаг (O. Agirdag), Ф. Колак (F. Colak), К. Крукшанк (K. Cruickshank), Ч. Ліу (Q. Liu), Г. Лу (G. Lu), М. Ронг (M. Rong), Т. Сінг (T. Xing), Л. Тсунг (L. Tsung), Й. Хуанг (J. Huang), Ю. Чу (Y. Chu), М. Ші (M. Shi) (зміст і методи дослідження білінгвальної освіти етнічних меншин; предиктори лінгвістично адаптованого навчання етнічних меншин); Б. Сау (B. Sawe), Т. Сіонг (T. Xiong) (іммерсійні освітні програми); К. Хуанг (K. Huang) (вплив білінгвізму та білінгвальної освіти на розвиток економіки та людських ресурсів Китаю). Виявлено, що, аналізуючи середовище та чинники розвитку двомовності, типи та наслідки культурної взаємодії, науковці узагальнили причини виникнення двомовності; систематизували типи відносин між культурами та їх важливу роль у білінгвальній освіті; дослідили та обґрунтували доцільність різних моделей білінгвального навчання з опорою на когнітивні властивості людини, які дозволяють їй розпізнавати значущі ознаки рідної й іноземної мови і здійснювати комунікацію за допомогою виділених лінгвістичних параметрів.

Досягнення поставленої мети потребувало використання теоретичних та емпіричних *методів* дослідження – аналізу, синтезу, порівняння, інтерпретації, узагальнення, опитування, бесід та ін. Аналіз теорії і практики білінгвальної освіти Китаю дасть можливість більш повно оцінити реалії білінгвальної освіти в Піднебесній і визначити перспективи її розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі активного залучення Китаю до глобальної економіки і міжнародного співробітництва, англійська мова набула безпрецедентного значення в білінгвальній освіті країни. Колишній віце-прем'єр Держради Китаю Лай Цінде (賴清德) стверджував, що необхідно терміново покращити знання англійської мови серед китайців. Це було не просто освітнє питання як таке, а питання, пов'язане з модернізацією системи білінгвальної освіти країни. У коледжах і університетах Китаю англійська мова стає обов'язковим курсом, який студенти повинні пройти протягом перших двох років. З 2001 року кожен коледж і університет повинен був відкрити 5–10 % двомовних освітніх програм (з використанням китайської та англійської мови як засобу навчання) протягом 3–5 років з метою підвищення якості розвитку людських ресурсів для покращення економіки Китаю. Каталітичні фактори, такі як політика «відкритих дверей», швидкий економічний розвиток, успіхи у СОТ відіграли ключову роль у сприянні освітньої політики щодо розвитку білінгвальної освіти Китаю (Feng, 2005). Проте, рішення уряду щодо активізації та інтенсифікації розвитку білінгвальної освіти враховувало також побажання та ставлення батьків, учителів, учнів, академічної спільноти, роботодавців тощо.

Через різні мовні, літературні конвенції, культурне та соціальне походження нативізація англійської мови в Китаї перетворилася на особливий різновид – «Китайська Англійська» (China English/Chinglish) – варіант англійської мови, створений під впливом китайської. У літературі зустрічаються й інші варіанти «Chinese English», «China English», а також «Китаїзована англійська» («Sinicized English»). Економічна цінність китайської англійської лише за кілька років набула стрімкого розвитку та вияву в публічних дебатах і наукових дослідженнях (Huang, 2019). На будь-якій конференції про мову та мовну політику в китайському суспільстві обов'язково дискутується питання про економічні виміри англійської мови, стимулювання інтересу до вивчення англійської мови, шляхи удосконалення білінгвальної освіти. Так, у дискусіях конференцій та у розробленні низки нормативних документів, до актуальних проблем щодо розвитку мовної політики відносять: актуальність англійської мови як визначального чинника економічних процесів; професійне значення англійської мови для розвитку людського капіталу; навчання англійської мови як соціальна інвестиція, що приносить вигоду; економічні наслідки (недоліки та переваги) білінгвальної політики; професійна підготовка та професійна діяльність, пов'язана з мовою (переклад, усний переклад, викладання); відновлення національної та регіональної ідентичності, включаючи мовні виміри цих ідентичностей та ін.

Англійська мова в Китаї розглядається як «лінгвістична валюта сучасності» (еквівалент американського долара), яка робить людину потенційним актором на глобальному ринку, а також вона набула особливого статусу серед форм культурного капіталу. Ця ситуація змінила ставлення китайців до вивчення англійської мови з інструменту навчання в об'єкт споживання, що визначає межі накопичення особливої форми культурного капіталу.

Водночас емпіричні та соціологічні дослідження показали, що в Китаї гострою є потреба в компетентних білінгвах, які могли б кваліфіковано здійснювати міжнародне спілкування в різних контекстах. Виникає питання: чому вищі навчальні заклади Китаю не можуть підготувати достатню кількість кваліфікованих двомовних носіїв, щоб задовольнити свої потреби? Причини можуть бути різними і складними. Деякі є наслідком розвитку соціальної, культурної, економічної та політичної системи Китаю. Інші пов'язані з системою китайської освіти та її внутрішніми проблемами, зокрема такими як білінгвізм та білінгвальна освіта. Поняття «білінгвізм» У. Вайнрайх, один із засновників двомовних досліджень, пропонує розглядати як «практику альтернативного використання двох мов» (Вайнрайх, 1979). Проте білінгвізм як поняття має відкриту семантику. «Білінгвальна освіта» трактується науковцями (A. Feng, X. Gao, K. Huang, W. Ren та ін.) як: навчання двома мовами та використання двох мов як засобів навчання для частини або всієї освітньої програми; використання іншої мови як засобу навчання для мовних меншин; навчання з домінуванням рідної мови та обмеженим знанням іноземної мови тощо. Розвиток навичок володіння другою мовою створює можливості спілкуватися із зовнішнім світом і долучатися до потоку глобального суспільства, соціалізуватися в його колі.

Узагальнення поглядів науковців на білінгвальну освіту дало змогу розрізнити особливості протікання процесів вивчення основної і другої мови; співвідношення між розвитком мови й інтелекту; співвідношення вроджених і набутих мовленнєвих здібностей; співвідношення білінгвізму і світоглядних установок, у тому числі полікультурних та ціннісних орієнтацій; співвідношення

позитивного і негативного впливу білінгвальної освіти на процес соціалізації особистості у соціумі, а також на особистісний розвиток і самоактуалізацію тощо (Tsung & Cruickshank, 2009).

До реформи та політики відкритості білінгвальна освіта в Китаї в основному стосувалася допомоги представникам меншин оволодіти як китайською, так і мовами своїх меншин. Однак, нині білінгвальна освіта набула досить високого рівня і поширилася у системі базової (шкільної освіти) та вищої освіти у великих містах (Пекін 北京, Шанхай 上海, Тяньцзінь 天津, Далянь 大连, Гуанчжоу 广州, Ляонін 辽宁, Шеньчжень 深圳 і Цінтао 清涛) та розвинених регіонах країни. Результати експериментальних досліджень показали доцільність запровадження двомовного навчання (англійська мова) в початковій школі з таких предметів, як математика, природничі науки, мистецтво та вибіркові предмети. З цією метою було розроблено низку підручників англійською мовою для початкової та основної школи (фізика, хімія, геометрія та алгебра для молодших класів, а також фізика, хімія, історія та біологія для старших класів середньої школи) (Chu, 2015).

Завдяки зростанню статусу англійської мови як мови міжнародного спілкування, імерсійні англомовні програми в Китаї та решті світу зростають. Двомовне навчання (англійська/китайська або китайська/англійська) з використанням як китайської, так і англійської мови як засобу навчання, є значною частиною освітніх програм вищих навчальних закладів Китаю. Впровадження білінгвальної освіти сприяє підвищенню загальної якості підготовки випускників університетів, таким чином сприяючи економічному розвитку людського капіталу. Відповідно, білінгвальна освіта розглядається як стратегічний освітній напрям розвитку людських ресурсів, а відтак соціально-економічного розвитку країни, вектор інтеграції Китаю у світову економіку. Освітня, політична та економічна Китаю переконані, що білінгвальна освіта може задовольнити потреби модернізації соціально-економічного сектора країни (Feng, 2007).

Водночас дослідження показали, що запровадження білінгвальної освіти в деяких коледжах та університетах все ще знаходиться на початковому етапі. Наприклад, у провінції Ляонін 辽宁 (північний схід Китаю) 42 із 71 коледжів та 47 університетів не запровадили двомовне навчання через відсутність мотивації викладачів і студентів та недостатні умови навчання. Зауважимо, що у деяких коледжах та університетах Китаю двомовне навчання було тимчасово припинено через велику кількість тих, хто покинув навчання або брак викладачів. У коледжі Цинхуа 清华 із 130 студентів, які вступили на двомовну освітню програму «Фізика», лише 102 успішно її завершили. В університеті комунікацій Сіаню 西安 лише 54 студенти із 200 завершили двомовну освітню програму «Математика» (Huang and Wang, 2004). До цього часу університети і коледжі використовували в освітньому процесі модель білінгвальної освіти, розроблену такими вченими, як М. Свейн та К. Джонсон (Swain & Johnson, 1997). На основі спостережень та експериментальних досліджень з'ясувалося, що модель потребує реконтекстуалізації для вирішення соціальних, культурних та освітніх питань, оскільки все більше закладів освіти запровадили цю модель (Xiong, & Feng, 2018). Для вирішення цих проблем науковці

та практики розробили універсальну модель білінгвальної освіти, адаптовану до системи освіти Китаю (табл. 1).

Таблиця 1

Модель білінгвальної освіти, адаптована для системи вищої освіти Китаю

Модель	Інструкція	Дидактичні матеріали	Метод викладання	Варіант оцінювання
1	Навчання виключно китайською мовою	Китаємовне видання або англomовне видання, перекладене китайською мовою	Використання англomовних фраз/ виразів, написаних на дошці; прочитання короткого тексту англійською мовою, прочитання англomовних книг/статей, призначених для додаткового читання після занять	Іспит китайською мовою, завдання написані китайською мовою, але наявний переклад на англійську мову
2	10–20 % англійською мовою	Англomовне видання, перекладене китайською мовою, або самостійно складені навчальні матеріали англійською мовою	Написання ключових моментів англійською мовою на дошці, використання навчального програмного забезпечення чи PowerPoint англійською мовою, але пояснення переважно китайською мовою	Іспит англійською мовою з деякими складними питаннями або пунктами на китайській мові; студенти можуть вирішувати їх китайською або англійською, або завдання китайською мовою з англійським перекладом
3	20–40 % англійською мовою	Англomовне видання, опубліковане за кордоном або у країні вивчення, або самостійно складені навчальні матеріали англійською мовою	Пояснення базових правил англійської мови, ключові моменти записуються англійською мовою на дошці з використанням англomовного програмного забезпечення або PowerPoint, однак важчий навчальний матеріал викладається китайською мовою	Іспит англійською мовою, студенти можуть відповідати англійською або китайською мовами
4	40–70 % англійською мовою	Оригінальне видання, опубліковане за кордоном	Виклад навчального матеріалу на дошці та проведення заняття переважно англійською мовою, однак важчий навчальний матеріал викладається	Іспит англійською мовою, студенти складають його виключно англійською мовою

			китайською мовою	
--	--	--	------------------	--

Джерело: Swain, M., & Johnson, K. (1997).

У китайському освітньому полі відбуваються постійні дискусії щодо запровадження та підтримки двомовності/багатомовності в освіті. На переконання С. Гао (X. Gao) та В. Рен (W. Ren), доцільно запроваджувати три типи білінгвальних освітніх ініціатив у Китаї: двомовні освітні програми для студентів етнічних меншин; китайсько-англійську двомовну освіту; розвиток регіональних китайських різновидів або діалектів у великих містах. Кожна з цих ініціатив має свої позитивні сторони та проблемні аспекти, які потребують ґрунтовного критичного аналізу. Так, в підручниках помітні тенденції одномовності та мультикультуралізму у відображенні етнічного та мовного розмаїття, які мають також враховувати постійні зміни в національній освітній політиці (Gao & Ren, 2019).

У Китаї 56 етнічних національностей, але переважна більшість із 1,3 млрд. населення є національністю Хань (汉族.). Інші 55 етнічних меншин мають сукупне населення трохи більше 100 млн, або менше 10% від загальної кількості. Існує понад 80 мов, і понад 30 з них мають письмову форму. Мова Хань 汉语., яка зазвичай відома як «Китайська», є єдиною офіційною мовою в Китаї (Yu, 2008).

Практичну цінність мають результати дослідження щодо задоволення потреб у білінгвальній освіті студентів тибетської меншини в провінції Цинхай 青海. Відкриті анкети для студентів та викладачів, а також інтерв'ю з адміністраторами освітніх закладів дали змогу з'ясувати труднощі реалізації білінгвальної освіти. Результати показали, що студенти мали труднощі як в усному, так і в писемному мовленні, що заважало їм розуміти зміст лекцій, відповідати на запитання, спілкуватися з друзями та одногрупниками поза аудиторією. З'ясовано, що проблеми у задовільненні їхніх потреб у двомовному навчанні включають різні аспекти: 1) дилему вибору мови; 2) недостатню підготовку вчителів /викладачів білінгвальної освіти; 3) брак ресурсів для білінгвальної освіти; 4) нестача кваліфікованих викладачів; 5) відсутність спілкування між батьками та освітньою інституцією; 6) недостатня підготовка академічного та управлінського персоналу. Нині наукова та академічна спільнота Китаю активно обговорює пропозиції щодо подолання цих проблем і, відповідно, аналізує освітні наслідки (Shi et al., 2022).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Білінгвальна освіта в Китаї зростає, особливо на університетському рівні. Водночас експериментально доведено її результативність і на шкільному рівні (К-12), зокрема у двомовних приватних школах і експериментальних державних школах у соціально-економічних елітних районах. Загалом, уряд країни відіграє ключову роль у формуванні обсягу та форм інвестицій у білінгвальну освіту. Індикаторами витрат на білінгвальну освіту є кількість компетентних вчителів/викладачів; співвідношення рідномовного та іншомовного мовного компонента освіти; рівень прояву білінгвізму/лінгвістичної подібності мов (чим більше лінгвістично схожі мови, тим менші витрати на білінгвальну освіту). Попит на вчителів-білінгвів веде до підвищення заробітної плати вчителям-білінгвам, і, таким чином, підвищує рівень двомовного спілкування в соціумі. Мовна політика Китаю впродовж останніх років урегульовує діяльність двомовних шкіл для національних меншин та двомовних освітніх програм у вищих навчальних закладах. Попри переваги білінгвальної освіти, наявні також певні прогалини у практичній організації навчального процесу у

білінгвальному режимі. Важливе значення має розроблення та впровадження різних адаптивних моделей білінгвальної освіти та державних ініціатив.

Подальшими розвідками з означеної проблеми можуть слугувати питання методичного та інформаційного забезпечення білінгвальної освіти у китайському досвіді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайнрайх, У. (1979). *Мовні контакти (стан та проблеми дослідження)*: Пер. з англ. Київ, «Вища школа».
2. Chu, Y. (2015). The power of knowledge: A critical analysis of the depiction of ethnic minorities in China's elementary textbooks. *Race Ethnicity and Education*, 18(4), 469–487. <https://doi.org/10.1080/13613324.2015.1013460>
3. Feng, A. (2007). *Bilingual Education in China: Practices, Policies and Concepts*. Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781853599934>
4. Gao, X. & Ren, W. (2019). Controversies of bilingual education in China. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 22 (3), 267–273. <https://doi.org/10.1080/13670050.2018.1550049>
5. Huang, K. (2019). Growth and cycles in China's unbalanced development: resource misallocation, debt overhang, economic inequality, and the importance of structural reforms. *Frontiers of Economics in China*, 14 (1), 53–71. <https://doi.org/10.3868/s060-008-019-0004-8>
6. Huang, L. (2004). Survey of bilingual education in Shanghai, in D. Mei (ed.), *Theories and Practice of English Teaching in the New Century*. Shanghai Foreign Language Education Press, Shanghai, 518–537 (in Chinese).
7. Li, Y. (2020) *Bilingual (Zhuang and Han) Education in Urban Guangxi*. Major Paper. Retrieved from <https://scholar.uwindsor.ca/major-papers/127>
8. Liu, Q., Colak, F. Z., & Agirdag, O. (2021). The extent and predictors of linguistically responsive teaching in Southwest China. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(8), 3022–3036.
9. Liu, Q., Colak, F. Z., & Agirdag, O. (2022). Celebrating culture and neglecting language: representation of ethnic minorities in Chinese primary school textbooks (1976–2021). *Journal of Curriculum Studies*, 54(5), 687–711. <https://doi.org/10.1080/00220272.2022.2045361>
10. Rong, M. (2007). Bilingual education for China's ethnic minorities. *Chinese Education & Society*, 40(2), 9–25.
11. Sawe, B. E. (2018). *What languages are spoken in China?* Retrieved from: <https://www.worldatlas.com/articles/what-languages-are-spoken-in-china.html>
12. Shi, M., Huang, J., & Lu, G. (2022). Meeting the bilingual learning needs of Tibetan minority students in Qinghai Province: A multiple perspective investigation into problems and solutions. *Frontiers in Psychology*, 13, 937–390. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.937390>
13. Swain, M., & Johnson, K. (1997). Immersion education: A category within bilingual education. In *Immersion Education: International Perspectives*, ed. by K. E. Johnson and M. Swain, 1–16. Cambridge, UK: Cambridge University Press. DOI: 10.1017/CBO9781139524667.003

14. Tsung, L. T., & Cruickshank, K. (2009). Mother tongue and bilingual minority education in China. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 12(5), 549–563.
15. Xing, T. (2001). Objects, characteristics, content, and methods of research in ethnic minority bilingual education in China. *Chinese Education & Society*, 34(2), 54–74. <https://doi.org/10.2753/CED1061-1932340254>
16. Xiong, T. & Feng, A. (2018) Localizing immersion education: A case study of an international bilingual education program in south China. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 23(9), 1125-1138. <https://doi.org/10.1080/13670050.2018.1435626>
17. Yu, L. (2008). English–Chinese Bilingual Education in China. In: Hornberger, N.H. (Eds.). *Encyclopedia of Language and Education*. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-0-387-30424-3_124